

Framtíðarstöðan hjá smærru kommununum eftir samanlegging:

Uppsitarar í egnum húsi

– Tá fólki á plássinum er gjört til uppsitarar í egnum húsi er skjótt, at alt fer í órökt. Ábyrgdarkenslan fyri ognunum hvørur, og plássíð sovna burtur, heldur bygdarráðsformaðurin í Svínoy

Jógvan Edmund á Geilini er bygdarráðsformaður í Svínoy. Hann umboðar so-statt eina av teimum smærru bygðum í Norðoyggjum, við stórplassinum Klaksvíki sum miðdepli í eini möguliga samanlagdri kommunu. Bygdarráðsformaðurin í Svínoy er ikki samdur við býráðsformannin í Klaksvík í spurninginum um samanlegging. Jógvan Edmund á Geilini heldur, at nógvir vansar kunnu standast av samanlegging.

Skattarýstið

Bygdarráðsformaður heldur, at tíðin er nú komin til, at hægri myndugleikarnir eiga at finna útav, um teir yvirhøvur vilja hava fólk bústaddir á útplássum. Tað, sum higartil er hent, ber ikki boð um, at stórir áhugi er fyri tí. Hann sigur, at tá landsstýrið við lóg ásetti skattaprosentið til 16, er

beinleiðis skattarýstið økt munandi. Tað var 11 í Svínoy frammanundan og hann minnir á, at myndugleikarnir hugsa ivaleyst ikki um, at óbeinleiðis skattarýstið eisini er hægri á útoyggjafólki. Voran er hin sama kring landið, men hon er nógvir dýrari á útplássum, og sostatt gjalda tey væl meira í meirvirðisgjaldið enn onnur gera fyri somu vøru.

Jógvan Edmund á Geilini sigur, at myndugleikarnir hækkaði tá skattaprosentið, tí teir vóru kanska bangnir fyri, at fólkatalið á útoyggjum fór at økja munandi, men so hevur ikki verið. Útoyggjarnar eru nú heldur um at avfólkast, og kommunusamanleggingin man kennast fyri mong sum, at nú verður seinasti neistin sløktur.

Dýrari umsiting

– At leggja útoyggjakommunurnar saman við teimum stóru, bara fyri at leggja saman, og bert fyri at skapa eitt enn størri embætismannaveldi, og harvið eina dýrari umsiting, kann ikki vera nakað endamálið í sjálvum sær. Endamálið má

verða, at einstaki borgarin í teimum verandi kommununum fær nakað burturúr, heldur Jógvan Edmund á Geilini, sum heldur, at torført er at fáa eygað á fyrminur við samanlegging. Umsitingin dýrari, og ivasamt man vera hvussu smærru kommunurnar ella bygdirnar verða umboðaðar í stóru felagskommununi.

Enn hægri skatt

– Skulu vit í okkara føri fylgja skattaprosentinum í samanlagdu kommununi, fer skattaprosentið hjá okkum aftur at hækka, tí samanlagda kommunan fer at hava eina ovurhonds stóra skuld at dragast við. Helst partvist ríkin av kommunala kreppulánsgrunninum, sigur Jógvan Edmund á Geilini og leggur afturat, at ilt er at siggja hvussu samanlagda kommunan verður betri før fyri at átaka sær at veita útplássnum tær uppgávur, tær sjálvar hava verið førar fyri. Bygdarráðsformaðurin sigur seg bera ótta fyri, at tá sparast skal, koma smáplássini at merkja tað soleiðis, at skatturin verður helst 23

prosent, men í tæmastum fáa tey ikki meira enn um tey sjálvi rindaðu 10 prosent, vóru tey framvegis sjálvstøðug kommunu. Prísurin verður, at útplássini verða avtøfta.

Eftir umstøðunum

Jógvan Edmund á Geilini sigur, at hugburðurin á smáplássunum hevur verið, at ikki verður tikið meira frá borgarunum enn hægst neyðugt, og roynt hevur verið at brúkt so lítið sum gjørligt, soleiðis at plássíð kann verðveitast sum búpláss. Ábyrgd og avgerðir eiga at fylgjast. Hann heldur, at tá tað er livsneyðugt at hava eitt so lágt skattaprosent sum gjørligt, má ein kommuna eisini fáa loyvi til tess, og so má tæstastøðið koma í aðru røð.

Uppsitarar í egnum húsi

– Tá fólki á plássinum er gjört til uppsitarar í egnum húsi er skjótt, at alt fer í órökt. Ábyrgdarkenslan fyri ognunum hvørur, og plássíð sovna burtur, sigur Jógvan Edmund á Geilini. Sum dømi um samanlegging nevnir hann samanlegg-

ingina av sjúkrakassunum í Norðoyggjum. Síðani tá hava tey ikki sæð ein kommunulækna.

– Tað hevur verið so, at kommunurnar hava verið til fyri borgarans skyld. Men nú er ætlanin, at borgarin skal verða til fyri kommunurnar skyld. Hetta gongur heilt greitt fram av fyrstu meginreglu, sum embætismannanevndin skal arbeiða eftir í spurninginum um kommunusamanleggingina. Har verður sagt, at kommunur skulu hava eina tilfika stódd, at íbúgvatalið í kommununi og geografiska økið gevur hóskandi grundarlag fyri, at kommunurnar sjálvstøðugt... Hetta sigur okkum so mikið, at ætlanin førir til eina fremmandagering millum borgaran og tað kommunala. Hendan frammandagerð vil verða serliga sjónlig á plássum hesum, sigur Jógvan Edmund á Geilini. Hann sigur, at sum aðra meginreglu sigur embætismannanevndin, at kannast skal hvønn leiklut bygdirmarkunnufái í eini nýggjari kommunalari skipan.

Umboð fyri tríggjar av teimum smærru kommununum á fundi í Kommunufelagnum. Frá vinstri Hleðin Zachariassen úr Hvalvík, Jógvan E. í Geilini úr Svinoy og Hervør Guttesen úr Bø

– Hetta sigur mær eisini so mikið, at ætlanin er ikki, at tær skulu hava nakran leiklut yvirhøvur, men at ein leiklutur möguliga kann finnast tá hetta er kannað, sigur bygdarráðsformaðurin í Svinoy sum heldur, at hetta stríður ímóti 4. meginreglu sum sigur, at uppgávurnar verða best loystar so nær borgaranum sum til ber.

– Men tað verður spennandi og áhugavert at frætta hvat úrslitið verður. At tosa um evnið kann ikki skaða. Øll má hava gott av umrøðu, men eg óttist fyri avleiðingunum um ætlanin verður sett í verk, sigur Jógvan Edmund á Geilini.

tór.

Á smáplássunum laga tey seg eftir umstøðunum, og øll hjálpa til. Hér tekur hundurin móti endanum. Mynd: Kalmar

Kr. **2.995.-**

Plettskot frá

MINOLTA

DYNAX 300 Si

SMS FOTO & VIDEO

Postboks 1058 - 110 Tórshavn - Tlf. 19820